

from the first place. On that occasion the Gull flew over with three Herring-Gulls of a breeding colony, on an altitude of about 25 meters. These observations are the first records for Holland.

Literatuur.

- Coward, T. A. (1920) : The Birds of the British Isles and their Eggs, II. London.
Eijkman, C. c.s. (1944) : De Nederlandsche Vogels, 8e afl., 2e stuk. Wageningen.
Hartert, E. (1912—1921) : Die Vögel der paläarktischen Fauna, II. Berlin.
und F. Steinbacher (1932—1938) : Idem; Erg. bd. Berlin.
Havre, G. C. M. van (1928) : Les Oiseaux de la Faune Belge, Bruxelles.
Lippens, L. (1941) : Les Oiseaux d'eau de Belgique. St. André-lez-Bruges.
Mayaud, N. (1936) : Inventaire des Oiseaux de France, Paris.
Niethammer, G. (1942) : Handbuch der Deutschen Vogelkunde, III. Leipzig
Witherby, H. F. (1924) : A Practical Handbook of British Birds, II. London.
——— (1945) : The Handbook of British Birds, Third Impression. London.

Kampen, einde Juli 1946.

Oölogische en nidologische mededeelingen, 1945 en 1946

door

Tsj. Gs. DE VRIES.

Weersgesteldheid, aankomst en broedbegin in 1945.

Ik heb er speciale aandacht aan gewijd of de abnormale warme temperatuur in sommige perioden van het voorjaar 1945 van invloed is geweest op het verschijnen (en zingen) en broedbegin van de vogels. Volgens mij is dit niet het geval geweest. De eerste zingende zanglijster hoorde ik op 11 Februari, de eerste zingende leeuwerik op 19 Februari. Op 31 Maart vond ik het eerste merelnest met één ei, op 2 April 1/4 en 1/3 zanglijster. De eerste huiszwaluwen op 8 April, de eerste boerenzwaluwen op 12 April en de eerste gierzwaluwen op 24 April. Op 20 April groenvink met 4. Tamelijk vroeg was alleen een nest van de tjiptaf met één ei op 14 April, daar deze soort gewoonlijk pas einde Mei haar eerste volledige nesten heeft. (W. Hellebrekers).

Over deze aangelegenheid lopen de meeningen nog al uiteen. In het „Zeitschrift für Oölogie“ (13, p. 18) schrijft R. Thielemann over de verlamende invloed van plotseling optredende ruwe weersgesteldheid op het parings- en bebroedingsbegin, terwijl Georg von Boxberger (20, p. 10) van meening is, dat „auch auf Grund früherer Beobachtungen, die Witterung bei weitem nicht den unmittelbaren Einfluss auf den Brutbeginn der Vögel hatte, wie man im allgemeinen annimmt“. In een uitvoerig artikel (ibidem, p. 102/6) blijkt Alexander Bau veel meer het inzicht van Thielemann te deelen. Wat mij persoonlijk betreft, hel ik naar de meening van von Boxberger over, mits de temperatuurs- en weerstoestanden niet van nadeeligen invloed zijn op den voedselvoorraad (wat b.v. bij vorst- en sneeuwperiodes wel het geval is). (de V.).

Onbevruichte legsels en eieren in 1945.

Ik heb nog nooit een jaar mede gemaakt, waarin het aantal onbevruichte legsels en eieren percentage-gewijze zoo groot was als in 1945: 1/3 zanglijster, waarvan drie onbevruucht, 1/4 nachtegaal onbevruucht, 1/3 vink (volledig) onbevruucht, 1/6 roodstaart onbevruucht en 1/3 tuinfluiter idem. Ik kan echter geen verklaring

geven van dit verschijnsel als het tenminste geen toeval is. Misschien de zeer grote wisselingen in temperatuur? Ook het aantal „variëteiten” was groot.

(W. Hellebrekers.)

Het aantal gevallen is m.i. veel te klein om daaruit conclusies te kunnen trekken. (de V.).

Verschillende in 1946 verzamelde legsels van de zwarte kraai — *Corvus c. corone* L.

- a. $\frac{1}{5}$, van 19 April '46 Callantsoog, N.H. Een zeer fraai legsel met spreuwen blauwe grondkleur met slechts enkele kleine, licht olijfbroine vlekjes.
- b. $\frac{1}{7}$, van 22 April '46 Nieuwkoop, Z.H. Hoewel één ei in tekening sterk afwijkt, is vinder mij als een zeer betrouwbaar mens bekend, zodat er voor mij geen reden is het aantal van 7 eieren te betwijfelen.
- c. $\frac{1}{2}$, van 1 Mei '46, Nieuwkoop in nest op de grond. Deze nestwijze schijnt hoe langer hoe meer voor te komen.
- d. $\frac{1}{1}$, van 11 Mei '46, Zwartsluis. Dit ene ei was zwaar bebroed en vormde het complete legsel. Jourdain vermeldt dit ook voor zeer oude wijfjes.
- e. $\frac{1}{2}$, van 23 Mei '46, Netersel, N.Br. Zeer kleine eieren, gemiddeld: $36,5 \times 23,9$ en 0.695 gr. Zij lijken sterk op ekster-eieren, doch het nest was typisch en de vogel gezien. (W. Hellebrekers.)

Ad b. Volgens de „Nederl. Vogels” (p. 60) komen legsels van 7 eieren inderdaad een enkele maal bij de zwarte kraai voor.

Ad c. Inderdaad! Van verschillende zijden bereikten mij mededeelingen over bodemnesten op plaatsen, waar opgaand geboomte niet ontbreekt.

Ad d. Vaker nog vormen dergelijke „legsels” de laatste productie van, door herhaalde eierroof, „uitgelegde” ♀♀. Ik vond ze, behalve bij kraai, bij fuut, kievit, kap- en zilvermeeuw en zwarte stern.

Ad e. Zie „Limosa” 17, p. 89/90.

(de V.)

Een merkwaardig lang ei van de roek — *Corvus f. frugilegus* L.

Ons lid van de Peppel was zo goed mij een 100-tal eieren te zenden van de uitgestoten kolonie te Hemmen, G. Een groot, licht getekend ei mat $47,2 \times 27$, gewicht 1,2 gr. (W. Hellebrekers.)

Gemiddelde afmetingen van 100 ex. $40,0 \times 28,3$. Max. $47,1 \times 26,2$. (Pract. Handb., I, p. 19.) Het grootste, door mij gemeten ei was $46,7 \times 30,1$. (de V.).

Een sterk en fraai gevlekt legsel van het kneutje — *Carduelis c. cannabina* (L.)

$\frac{1}{6}$, van 25 Mei '46, Diepenveen, O. Abnormaal zwaar en fraai getekend met vlekken tot een grootte van 4 mm doorsnede. Maten en gewicht normaal.

(W. Hellebrekers.)

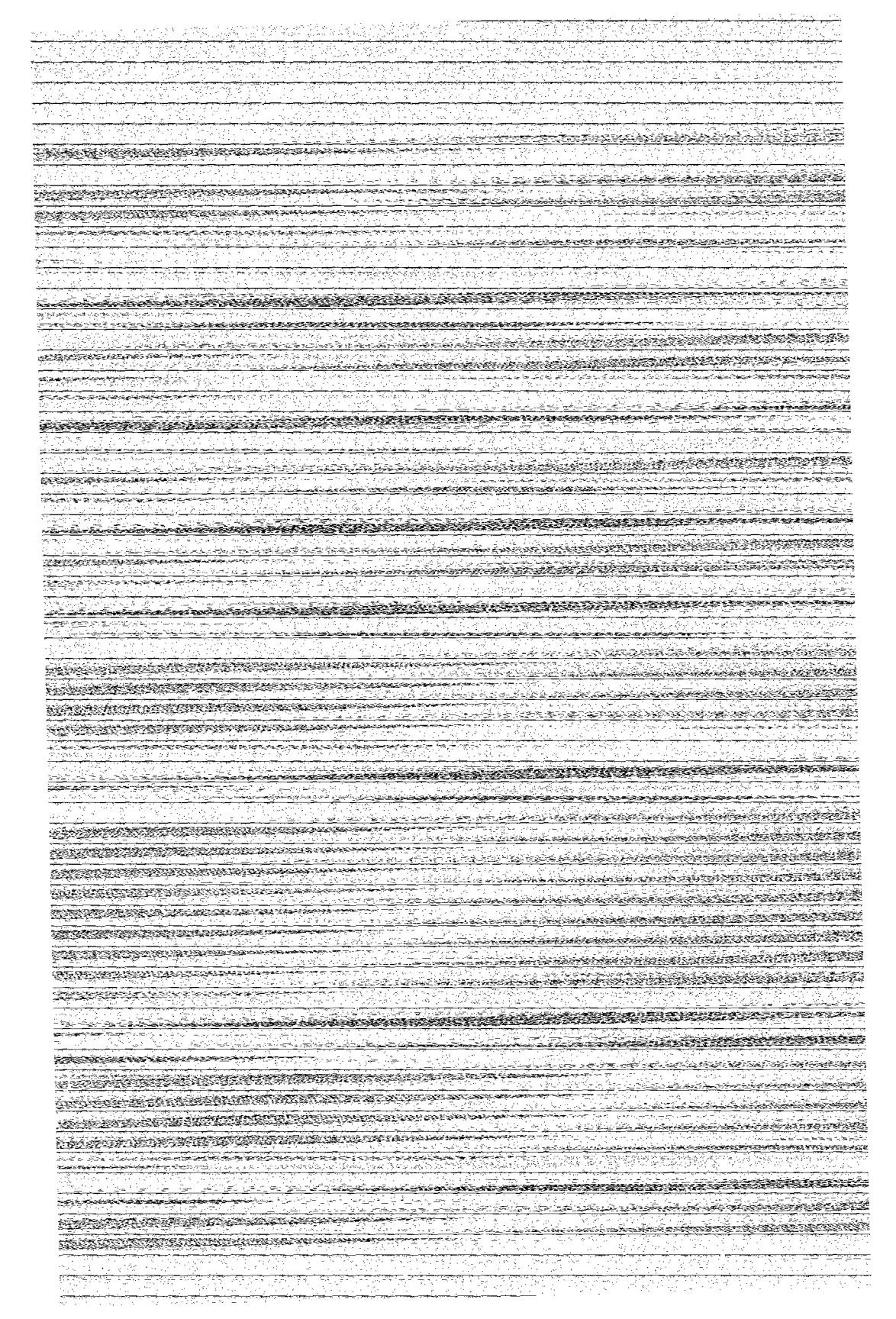
Laaggeplaatst nest van de vink — *Fringilla c. coelebs* L.

Op 24 Mei '46 bij Esbeek, N.Br., een nest met 5 eieren tegen de oever van de Reuzel onder een varen en slechts 30 cm boven water; een plaats meer geëigend voor een winterkoning!

(W. Hellebrekers.)

Een wit, ongevekt legsel van de huismus — *Passer d. domesticus* (L.)

Op 10 Juli 1945 verzamelde ik onder de dakpannen van mijn huis een 5-legsel van geheel witte, ongevekte eieren. Deze variëteit is in de literatuur bekend, doch komt toch voor een geheel legsel buitengewoon weinig voor. Ik meen, dat

de slaggennen nog niet volgroeid waren. Volgens de Nederl. Vogels, p. 329, loopt de broedtijd tot in Juni, terwijl de jongen uitvliegen na $5\frac{1}{2}$ à 6 weken. In dit geval zijn de eieren dus omstreeks half Juli uitgekomen.

(C. G. B. ten Kate).

Inderdaad een merkwaardig laat broedgeval.

(de V.).

Opvallende eieren van de kockoek — *Cuculus c. canorus* L.

Twee zeer interessante eieren bij de kleine karekiet resp. op 15 en 22 Juni '46 bij Deventer. Grondkleur grijsachtig olifgroen, licht getekend met licht olifbruine vlekjes en haaltjes vnl. aan het stompe eind. Men karakteriseert de eieren zeer goed als „appelvink-type”. Maten en gewicht normaal. (W. Hellebrekers).

Kleine eieren van den torenvalk — *Falco t. tinnunculus* L.

1/3, (onvolledig) op 14 Mei '46, Wanneperveen. Zeer kleine eieren met fraaie, paarse vlekking: gem. $36,5 \times 27,7$; 1,213 gr.

De kleine eieren wijzen op een jong wijfje, hetgeen dus in overeenstemming zou zijn met de mening van Ganske (zie van Pelt Lechner, deel II) over de eieren van de boomvalk, n.l. dat de kleine, licht-rose of helderrood gekleurde eieren van jonge wijfjes zijn en wel zeer waarschijnlijk hun eerste legsel.

(W. Hellebrekers).

Deze conclusie lijkt mij niet logisch. H. neemt aan (op welken grond?) dat kleine eieren van een jong ♀ afkomstig zijn en komt „dus” tot overeenstemming met Ganske's meening, die echter niet alleen op de kleinheid der eieren berust.

(de V.).

Een groot ei van de lepelaar — *Platalea l. leucorodia* L.

Een abnormaal groot uit het nest gegooid lepelaar-ei mat: $73,6 \times 48,8$ en woog 9,860 gr.

(W. Hellebrekers).

Volgens de „Nederl. Vogels” zijn de max. afmetingen van 88 eieren $74,6 \times 44,9$ en het max. gewicht van 25 ex. 8,630.

(de V.).

Late legfels van de wilde eend — *Anas pl. platyrhyncha* L.

Hoe is het te verklaren, dat laat uitgekomen legfels van deze soort, b.v. in Juni bijna grootendeels te gronde gaan, terwijl het weer in het algemeen beter is en terwijl de voedselomstandigheden veel beter lijken dan vroeger in het voorjaar? Ook ziet men bij deze late legfels opvallend weinig donsvoering rondom de nestrand.

(K. Waldeck).

Dat de levenskansen van b.v. in Juni geboren eendenkuikens geringer zouden zijn, dan die van een of twee maanden vroeger ter wereld gekomen soortgenooten, is mij niet bekend.

Het in geringer mate voorhanden zijn van nestdons bij late legfels, wijst er op, dat de eigenaressen daarvan reeds één of meer legfels zijn kwijtgeraakt. Hun donsvoorraad is grootendeels voor die verloren gegane legfels verbruikt. (de V.).

Een ei van de zwarte stern — *Chlidonias n. niger* (L.), dat neiging tot erythrisme vertoont.

Op 10 Juni '46 enkele fraaie legfels. Nieuwkoop, waaronder 1/2 met één erythristisch ei: grond geelachtig met grote bruinrode vlekken.

(W. Hellebrekers).

Maten en gewicht van een nederlandsch legfel van de britsche kleine mantelmeeuw — *Larus fuscus graellsii* A. E. Brehm.

Eén van de clubleden was zo welwillend een door hem 7 jaren geleden verzameld legfel van de britse kleine mantelmeeuw te mijner beschikking te stel-